

Skogsstyrelsen

anja.lomander@skogsstyrelsen.se

Er ref. 2020/1557

2021-04-09

Yttrande remiss Skogsbruk och skador på samhällsfunktioner

Sveriges Jordägareförbund har med intresse tagit del av remissen och har följande synpunkter.

Kunskapsuppbyggande

Förbundet ser positivt på en kunskapsuppbyggnad kring skogsbruket inverkan på samhällsfunktioner och även hur klimat påverkar skogen samt olika skogs-skötselregimer. Som skogsägare uppfattar vi det självfallet bra och naturligt att t.ex. Skogsstyrelsen (SKS), Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) och SkogForsk fortsätter att forska och utveckla kunskaper kring det svenska skogsbruket. Att dessa kunskaper därmed skulle leda till nya regleringar ställer vi oss mycket frågande till.

Att ytterligare informationsmaterial tas fram finner vi mycket lämpligt. Erfarenheter från bränderna i Ljusdal 2018 behöver beaktas, såsom att röja utmed skogsbilvägar så att vattenspridning kan ske in i skogen, skogsägare som går att komma åt från flera håll och vilka bönder som har mobila tankar som kan konverteras. Bruket av gödseltunnor för brandbekämpning har dock missats i rapporten. För privatskogsbruket bör Skogsägarföreningarna kunna vara behjälpliga att sprida dessa kunskaper i olika forum. Det är dock mindre lämpligt att lägga in denna information i nya målbilder utan snarare infoga denna kunskap i existerande målbilder. Det ska även poängteras att målbilder inte är en nivå som ska uppnås utan en vägledning för den generella hänsynen.

Sammanblandning av faktorer och effekter.

Att klimat och natur har effekter på infrastruktur redogörs för. Men förbundet uppfattar att rapporten sen blandar ihop det med effekter som klimat och natur har på skogsbruket och skogsbrukets effekter på samhällsfunktioner.

T.ex. på s.31-32 blandas skogsbrukets effekt på ras med effekten på skog i ett rasområde. För att sen följas av rasets effekt på samhällsfunktioner. Att någon har köpt skogsmark i ett rasbenäget område ska inte blandas ihop med effekter av skogsbruksåtgärder. Det blir en uppenbar risk att uppfatta skogsbruket som hotfullt mot viktiga samhällsfunktioner när hoten mot funktionerna är en naturlig följd av att t.ex. vägar dragits genom skogsmark eller utefter rasbenägna älvkanter. Om samhället anser det nödvändigt att påverka ytterligare mark kring samhällsfunktionen så har samhället verktyg för t.ex. inlösen av mark.

Bränder och ansvar

Vi tycker det är naturligt att den som genom vårdslöshet har orsakat en brand också bär ett stort ansvar, på samma sätt som sker inom andra delar av samhället.

Vi behöver samtidigt vara medvetna om att den förändring av svenskt skogsbruk som skett sedan 90-talets skogsvårdslag har medfört klart större andel äldre skog och mer död ved i våra skogar. När man ser långsiktiga förändringar av skogsskötsel som t.ex. skett i Kalifornien och Australien och dess effekter på stora mängder död ved och efterföljande bränder så får vi i skogsbruket ta till oss den bilden av vårt biologiska arbete och finna en lagom avvägning på hur mycket död ved som ska sparas.

De erfarenheter som har gjorts efter senaste års stora skogsbränder har visat på behov av bättre koordination av eftersläckningsarbetet. Här ser vi behov av samordnade insatser från myndigheternas håll. Förbundet ser även behov av en kapacitetsuppbyggnad för att snabbare kunna upptäcka skogsbränder.

Stormar

Att det stormar i skogen och att det får effekt på utkomsten från skogen är en fråga för skogsbruket. Även här är det vällovligt med forskning och utbildningsmaterial. Att det skulle leda till lagregleringar ställer vi oss även här väldigt frågande inför.

Samhället har valt att dra t.ex. väg, järnväg och elledningar genom våra medlemmars befintliga verksamhet. Ibland för länge sedan, ibland nyligen och i framtiden på nya platser. Samhället har styrmedel för att lösa in mark och ta bort träd där samhället så finner behov för att säkra upp. Markägaren ska i sådana fall ersättas. Att skogsägaren ska få reglering lagd på sig p.g.a. att samhället gjort intrång finner vi direkt olämpligt.

Erosion

Förstår vi rapporten rätt så blandar man effekter med åtgärder i skogsbruket, så som terrängkörning, med naturliga erosionseffekter. Eftersom rapporten fokuserar på skogen är det viktigt att inte blanda ihop skogsbruksåtgärder med naturliga effekter av att t.ex. dra en väg i en brant och rasbenägen dalgång. Och därefter föreslå regleringar som endast påverkar en mindre del av det man försöker undvika.

Med de kunskaper som spridits de senaste 30 åren kring den begränsade erosion vi har i svensk skog (till följd av gångna istider våra marker är till större del stembunden och olika moränmarker och skiljer sig mycket från de markförhållanden i andra länder) och de ändå stränga regler kring dikning och vattendrag så ser vi behov att arbetsgruppen utvecklar detta område innan vi kan ta ställning till vad som menas och vilken påverkan det kommer att få på skogsbruket.

Om det, vilket nämns, ska ställas krav på skötselregimer så som hyggesfritt skogsbruk måste det skapas betydligt bättre underlag innan sådana regleringar ska fastställas. Och ersättning för detta.

Vi finner det dock lämpligt att grupperingen ger en modell där lämpliga myndigheter tar fram känsliga områden och informerar markägare om dessa områden, så att medvetenheten höjs. Gärna i form av utbildningsmaterial så som målbilder.

Lövträd och våtmarker

I rapporten presenteras förslag för att anlägga skyddszoner av löv, anlägga våtmark mm för att förhindra att brand sprids. Ett rationellt och hållbart skogsbruk behöver bedrivas baserat på ståndortsanpassning där man vid återplantering använder trädslag som är bäst lämpade för den aktuella biotopen. Detta bör även fortsättningsvis vara styrande för val av trädslag och istället rikta fokus på höjd kapacitet att upptäcka skogsbränder tidigt, höja kapaciteten att bekämpa skogsbränder samt förbättrad samordning vid eftersläckning.

Anläggning och restaurering av våtmarker har flera positiva aspekter men att de generellt och i någon högre utsträckning skulle minska risken för skogsbrand och skapa stora vattenreserver som kunde användas vid släckning är tveksamt. Dock är det positivt att våtmarksproblematiken lyfts. Det saknas idag en helhetssyn på hur mängden vatten i skog kan ökas och flertalet myndighetsinitiativ har lett till minskade incitament för att hålla kvar vatten i skogen. Bl.a. har projektpengar från landsbygdsprogrammet för anläggande av våtmarker villkorats på ett sätt som rejält minskat incitamentet att anlägga våtmarker med stödpengar, strandskydd införs ofta kring anlagda våtmarker, dämmen rivs vilket leder till snabbare vattengenomströmning m.m. Om avsikten är att skapa mer vatten i skogen borde ett projekt initieras för att få till en helhetssyn på hur ovannämnde problem och andra kan åtgärdas.

Skogsbilvägar

I rapporten föreslås att Skogsstyrelsen ska få en utökad roll för att koordinera anläggandet av skogsbilvägnätet. Förbundet ställer sig tveksamt till detta. Anläggandet av skogsbilvägar utgår från de behov som den enskilda skogsägaren identifierat. Detta måste även i framtiden vara styrande för anläggandet av skogsbilvägar. Om det allmänna ser andra behov än markägaren så kan sådana skogsbilvägar förstås anläggas men då ska kostnaderna för anläggning och underhåll övertas av det allmänna.

Hänsynsregler

I rapporten föreslås en förändrad tillämpning av skogsvårdslagens hänsynsparagraf, de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken samt prövning av lagstiftning genom prejudicerande domar. Hänsynsparagraferna ses som bäst över med utgångspunkt i skogsutredningen samt i den pågående artskyddsförordningsutredningen. Förbundet ser det därför som olämpligt att utöver det se över hänsynsreglerna.

Debatten om hur skogen ska brukas idag är synnerligen konfliktfylld och i centrum för denna konflikt står ett antal fall där lagstiftning prövats genom prejudicerande domar. Förbundet anser att denna konflikt ytterligare kommer att spädas på om Skogsstyrelsen

har för avsikt att genom prövning få fram fler prejudicerande domar. En bättre väg är att söka samförstånd mellan berörda aktörer.

Sveriges Jordägareförbund

Gabriel Mörner
Ordförande Skogskommittén

Anders Grahn
Generalsekreterare